

Vừa qua báo cáo của Chính phủ trong kỳ họp quốc hội đã lưu ý nhiều đến thực trạng thiếu hụt, mất cân đối ngân sách đang đe dọa nền kinh tế. Điều đáng quan ngại nhất là thực trạng này nếu không kịp thời khắc phục sẽ dẫn đến tái lạm phát nguy cơ gây mất ổn định nền kinh tế.

Vậy phải làm thế nào để cân đối ngân sách quốc gia, ngăn chặn và kéo lùi lạm phát.

Trước hết cần xác định người quyết định thắng lợi trong sự nghiệp đổi mới nền kinh tế xã hội là ai? Không những do Đảng, do Chính phủ, do Quốc hội mà quan trọng là do dân. Vậy tại sao ta không dựa vào dân để xử lý mọi tình huống khó khăn?

Từ quan điểm đó muốn cân đối ngân sách không phải chỉ cân đối trong phạm vi "ngân khố quốc gia" mà phải cân đối bao gồm nguồn lực của nhà nước cùng với nguồn lực của nhân dân. Ở đây mối quan hệ nhà nước với dân như máu với thịt. Lâu nay ta chưa thấy hết, chưa khai thác hết mối quan hệ sống còn này mà chỉ hiểu đơn giản ngân sách là số tiền chỉ nằm trong ngân khố quốc gia hoặc tài sản trong tay nhà nước. Từ quan điểm đó, chúng ta nhận ra rằng trong hoàn cảnh hiện nay chúng ta hoàn toàn có khả năng cân đối ngân sách vì vốn trong dân, ước tính 20.000 tỷ (tôi cho ước tính này còn thấp hơn nhiều so với thực tế) trong khi đó ta chỉ cần tăng thêm trên dưới 10 ngàn tỷ là có thể cân đối được ngân sách ở chừng mực nào đó (chưa kể ngân sách ta có trong tay). Để tận dụng nguồn vốn to lớn này có 2 giải pháp.

I. GIẢI PHÁP TÌNH THẾ

1. Tận dụng ngay tiềm lực trong tay nhà nước mà lâu nay để vốn nằm chết hoặc bị phân tán do cục bộ ngành và địa phương, nổi bật nhất là nhà cửa đất đai ở các đô thị. Ví dụ nhà đất thuộc thành phố, thuộc TW và thuộc quân đội trên địa bàn thành phố bị sử dụng lãng phí rất lớn. Có những nhà cửa trên địa bàn thành phố, cả cấp quận huyện, bị sử dụng vô tội vạ. Một cơ quan chỉ có mấy người mà chiếm diện tích làm việc rất đồ sộ, thậm chí nhiều cơ quan đua nhau xây dựng hội trường hoặc đập phá cơ quan do chế độ cũ để lại xây dựng mới với trang trí nội thất hiện đại vô cùng tốn kém mà yêu cầu công tác chưa cần đến như vậy. Nếu thu hẹp lại vừa phải hợp lý nhà cửa đất đai cơ quan và hội trường từ TW, quân đội, TP quận huyện chúng ta sẽ có trong tay quỹ nhà đất hàng ngàn tỷ, để bổ sung vào ngân sách.

2. Tận dụng ngay vốn có sẵn trong nhân dân

Theo báo cáo của UBND thành phố, tổng mức vốn đầu tư xây dựng cơ bản trên địa bàn thành phố 6 tháng

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CÂN ĐỐI NGÂN SÁCH QUỐC GIA

NGUYỄN CHƠN TRUNG

đầu năm 1994 khoảng 3.500 tỷ đồng. Trong đó vốn ngân sách nhà nước đầu tư là 164,3 tỷ đồng chiếm 4,7%, số còn lại được đầu tư từ nhiều nguồn khác chủ yếu là vốn tư nhân và vốn đầu tư nước ngoài. Vì vậy, để bớt đi chi phí do ngân sách nhà nước bỏ ra trong xây dựng cơ bản ta hoàn toàn có khả năng huy động các nguồn vốn trong đó có nguồn vốn trong dân. Đặc biệt hiện nay trong xây dựng nhà ở - đường sá ta cần có chính sách tốt để thu hút vốn trong dân như kinh nghiệm ta đã làm, lấy đất làm đường, lấy đường để xây dựng nhà, lấy nhà nuôi đường, lấy đường nuôi đường, ở đây ta có khả năng chủ động hàng ngàn tỷ đồng.

Cần khai thác thị trường tiêu thụ trong nước nhất là thị trường đồng bằng sông Cửu Long. Cần bán cho nông dân công cụ vật tư phục vụ nông nghiệp hay hàng tiêu dùng kể cả hàng tiêu dùng cao cấp nhằm thu hút vốn nhân rồi trong nông dân. Cải tổ phương thức hoạt động ngân hàng làm cho dân tin ở ngân hàng và định lãi suất tín dụng hợp lý để dân mạnh dạn gửi tiền vào ngân hàng.

3. Chống thất thu thuế: có 3 giải pháp:

a. Định ra mức thuế hợp lý để khuyến khích người bỏ vốn ra làm ăn thấy có lời (từ cơ sở quốc doanh đến tư nhân) sẽ làm cho những người còn lương tâm lâu nay "bất đắc dĩ" phải trốn thuế (vì mức thuế bất hợp lý làm ăn không có lãi) họ sẽ thật thà đóng thuế. Nguồn thu này khai thác được là rất lớn. Làm việc này vừa tăng được nguồn ngân sách cho nhà nước vừa ngăn chặn sự tha hóa cán bộ của các doanh nghiệp trong đó có cả doanh

ngiệp nhà nước (vì họ có hành vi phạm pháp: trốn thuế).

b. Khi đã định mức thuế hợp lý rồi mà kẻ nào còn cố tình trốn thuế ta sẽ truy thu, phạt vạ thật nặng, thậm chí đưa ra tòa.

c. Truy triệt để nợ thuế: khối lượng nợ thuế hiện nay rất lớn. Chỉ riêng ngành hải quan thành phố các cơ sở kinh tế gồm quốc doanh và các thành phần còn nợ đến 650 tỷ đồng. Giải quyết tốt khâu này ta có khả năng thu được thêm hàng ngàn tỷ đồng.

II. GIẢI PHÁP CƠ BẢN

1. Triển khai và tổ chức thực hiện có hiệu quả luật khuyến khích đầu tư trong nước để huy động vốn của người Việt Nam trong và ngoài nước. Trong đó thực hiện chính sách miễn giảm thuế bằng hoặc hơn chính sách đầu tư đối với người nước ngoài. Từ đó nhiều người sẽ bỏ vốn ra làm ăn và ta sẽ thu trên số nhiều đó với số lượng sẽ hơn gấp nhiều lần trước đó.

2. Mở rộng hơn nữa chính sách mở cửa nhất là chính sách tỏ nhượng để thu hút vốn đầu tư nước ngoài, cụ thể đẩy mạnh hoạt động có hiệu quả các khu chế xuất đã hình thành, đồng thời mở rộng xây dựng các khu công nghiệp tập trung trong đó có khu chế xuất với chính sách thật cởi mở để thu hút vốn đầu tư nước ngoài và có khả năng cạnh tranh với các nước lân cận.

3. Tranh thủ vay nợ quốc tế chỉ trong những trường hợp thật cần thiết, có trọng điểm, không tràn lan và công trình nào vay mà có phương án khả thi, có khả năng trả nợ chính phủ mới cho phép vay và không chấp nhận bất cứ điều kiện chính trị nào.

4. Cải tổ lại nền tài chính quốc gia với phương châm chiến lược là dựa vào nguồn lực bên trong, nguồn lực của nhân dân là chủ yếu, tranh thủ nguồn lực bên ngoài là quan trọng và cần thiết cải tiến tổ chức và hoạt động ngành tài chính và ngành ngân hàng đáp ứng yêu cầu tình hình mới.

Tổ chức và quản lý thống nhất nguồn tài chính quốc gia trên cơ sở khai thác triệt để các nguồn thu hợp lý của địa phương, cơ sở và chỉ có trọng tâm trọng điểm không cào bằng, phần đầu cân đối thu chi từ địa phương và cơ sở lên tới TW, cho mỗi địa phương lập quỹ phát triển trên cơ sở để lại 1 tỷ lệ ngân sách đáp ứng yêu cầu đầu tư phát triển của địa phương. Vì khi nền kinh tế địa phương càng phát triển thì nguồn thu TW càng dồi dào, không nên vì túng tiền mà TW tận thu làm hạn chế khả năng tái đầu tư của địa phương làm cho địa phương hạn chế phát triển thì sẽ dẫn đến hạn chế nguồn thu đóng góp cho TW. Hai giải pháp tình thế và giải pháp cơ bản phải song hành vì chúng có tác dụng hỗ trợ lẫn nhau.